

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף סא

לעולם יהיו דבריו של אדם מועטין לפני הקב"ה (= שיתפלל בקצרה ובכוונה ולא בארוכה ללא כוונה).

דרשות לגבי הנאמר בפסוק "וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם" (= ויצר באות י' כפולה):
 לדעת רב נחמן: לרמוז שה' ברא באדם שני יצרים - יצר טוב ויצר רע. לדעת רבי שמעון בן פזי: אוי לי מיוצרי (= הקב"ה) - אם אלך אחר עצת היצר הרע, ואוי לי מיצרי - אם לא אשמע לו יטרידני בהרהורי עבירה. לדעת רבי ירמיה בן אלעזר: ללמד שהאדם נברא "דו פרצופים", כלומר שברא את האדם עם פרצוף אחד מלפניו ופרצוף אחד מאחוריו, ואח"כ חלקו הקב"ה לשנים ויצר את חוה.

נחלקו רב ושמואל במשמעות הפסוק "וַיִּבְנֶה ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהָ אֶל הָאָדָם": אחד סובר ש"הצלע" הוא פרצוף נוסף שנברא עם האדם, ואח"כ חלקו הקב"ה לשנים כנ"ל, ואחד סובר ש"הצלע" הוא זנב שנברא עם האדם, ואח"כ חתכו הקב"ה ויצר ממנו את חוה.

לדעת האומר ש"הצלע" הוא פרצוף נוסף שנברא עם האדם, מסתבר שהזכר הלך ראשון. כפי שלמדנו שאסור אדם ללכת אחורי אשה ואפילו היא אשתו.

כל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא, כיון שמגביהה בגדיה שלא ירטבו מהמים.

המרצה מעות (= נותן מטבע מטבע) לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה, אפילו יש בידו תורה ומעשים טובים כמשה רבינו שקיבל תורה מידו של הקב"ה, לא ינקה מדינה של גיהנם.

לא נברא העולם הזה אלא לרשעים גמורים - כלומר שאין להם בעולם הבא כלום ומקבלים את שכרם כאן בעולם הזה. ולא נברא העולם הבא אלא לצדיקים גמורים - כלומר שאינם רוצים להנות מהעולם הזה ושכרם שמור להם לעולם הבא.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

למדנו במשנה לעיל שאדם צריך לאהוב את הקב"ה בכל נפשו ובכל ממונו שנאמר: "וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ". רבי אליעזר מבאר שהפסוק בא ללמד שאדם צריך למסור על אהבת ה' את הדבר החביב עליו ביותר: "בכל נפשך" בא ללמד שאדם שגופו חביב עליו ממונו צריך למסור אפילו את גופו על אהבת ה', ו"בכל מאדך" בא ללמד שאדם שממונו חביב עליו מגופו צריך למסור אפילו את ממונו על אהבת ה'. רבי עקיבא מבאר שהפסוק מלמד שצריך לאהוב את ה' אפילו אם הוא נוטל את נפשך.

למדנו במשנה לעיל: לא יקל אדם ראשו כנגד השער המזרחי של הר הבית, כיון ששער זה מכון כנגד בית קדש הקדשים (הוסבר לעיל בדף נד). הגמרא מבארת שדין זה נאמר רק כשנמצא במקום שיכול לראות משם את הר הבית, ואכן הוא רואה, וכשאין גדר שמפסיקה בינו להר הבית, ובזמן שבית המקדש קיים.

הנפנה (= עושה צרכיו) בארץ יהודה לא יפנה כשפניו למזרח ואחוריו למערב או להיפך, כיון שמגלה את גופו מלפניו ומאחוריו כנגד ירושלים, אלא יפנה בין צפון ודרום (וגם בין צפון לדרום יזהר שלא יפנה לכיוון ירושלים, ראה שרטוט בדף הבא). ובגליל יפנה בין מזרח ומערב, כיון שאם יפנה מצפון לדרום יגלה את גופו מלפניו ומאחוריו כנגד ירושלים.

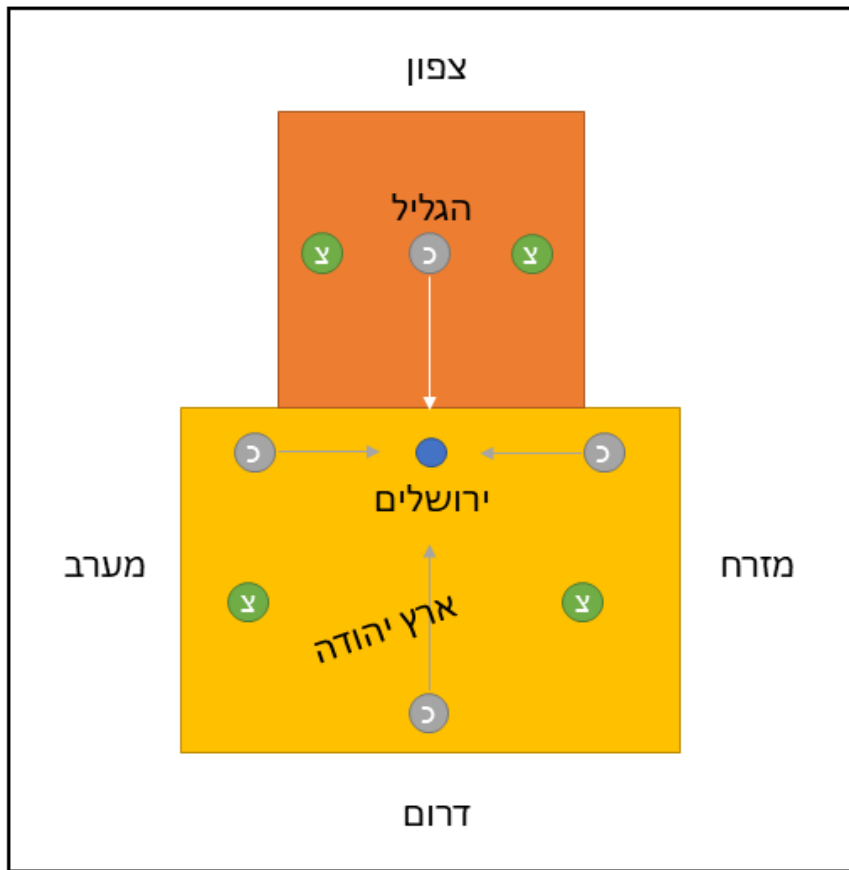
רבי יוסי סובר שהאיסור להיפנות כנגד ירושלים הוא רק כשנמצא במקום שרואה משם את הר הבית, וכשאין גדר שמפסיקה בינו להר הבית, ובזמן שבית המקדש קיים.

חכמים סוברים שכשהוא כנגד ירושלים ממש אסור גם כשאינו רואה את הר הבית וגם כשאין בית מקדש.

👉 ההבדל בין הדעה הראשונה לחכמים: לדעה הראשונה גם ב"צדדים" אסור - כלומר גם במקומות שלא נמצאים ממש מול ירושלים אסור להיפנות (בארץ יהודה גם אם הוא לא ממש בין מזרח ומערב, ובגליל גם אם הוא לא ממש בין צפון ודרום), ולדעת חכמים בצדדים מותר כל עוד הוא אינו ממש מול ירושלים.

↓ להבנת העניין ראה שרטוט בדף הבא ↓

(המשך מדף קודם ↑)

צדדים = צ

כנגדו ממש = כ

